

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Живопис	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Семестри	4

Академічний живопис

Семестр 2 (осінь 2021)

31 січня — 14 травня

Викладач	Третьякова Наталія Вікторівна, доцент кафедри живопису
Е-mail, тел.	tretyakovanata1978@gmail.com , 0672644249
Заняття	Г20-3.Середа 13.00–15.30, п'ятниця 9.00-10.35, ауд. Ліцей 3 (3 корпус)
Консультації	
Адреса	ауд. Ліцей 3, поверх 4, корпус 3, вул. Мистецтв 8
Телефон	(057) 706-02-81 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи, Viber, Telegram (тільки у робочі дні до 18-00). Умови листування:

- 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (Академічний живопис);
- 2) в полі тексту листа позначити курс, групу, ПІ студента, який звертається (анонімні листи не розглядаються);
- 3) файли підписувати таким чином: *прізвище – завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf.*

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Академічний живопис» є певний обсяг знань з академічного рисунку, пластичної анатомії, кольорознавства. Обов'язковим є достатній рівень навичок малювання з натури портрету людини, постаті фігури, пейзажу, натюрморту у техніці акварельного живопису та графічних матеріалів.

Студент отримує повну підтримку у створенні живописної роботи, оскільки академія забезпечує демонстраторами пластичних форм, а викладач забезпечує якість академічних постановок, що є обов'язковим у дисципліні задля проведення якісної практичної роботи.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ робіт із методичного фонду. Демонстрація та аналіз матеріалу за допомогою взірців живописних робіт з методичного фонду академії. Ознайомлення студентів та застосування додаткової літератури з дисципліни :

Методичні рекомендації

1. Єфименко Д. В. Академічний живопис. Портрет: навчальний посібник. – Харків: ХДАДМ, 2019. – 72с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

1. Аксенов Ю., Левидов М. Цвет и линия: Практическое руководство по рисунку и живописи. - 2-е изд. - М.: Советский художник, 1986. - 326с.
2. Беда Г. Основы изобразительной грамоты: Рисунок. Живопись. Композиция. М.: Просвещение, 1981. – 239с.
3. Волков Н. Композиция в живописи. - М.: «Искусство», 1977 «Искусство», 1977. – 263с.
4. Волков Н. Цвет в живописи, М.: «Искусство», - 1965. - 208с
5. Жегин Л. Язык живописного произведения. М.: 1970. Художественное восприятие». Сб. под ред. Б. С. Меплаха. «Наука», Л.: 1971.-193с.
6. Зайцев А. Наука о цвете и живопись. – М.: Искусство, 1986. – 158с.

7. Иттен Иохансон. Искусство цвета / 2-е издание; Предисловие Л. Монаховой. – М.: Изд. Д. Аронов, 2001. – 96с.
8. Ковалёв Ф. В. Золотое сечение в живописи: Учеб. пособ. для ху-дож. ин-тов и училищ.- Киев.: Вища Школа, 1989.- 143 с.
9. Миронова Л. Цветоведение. - Минск: «Высшая школа», 1984.-289с.
10. Раушенбах С. Пространственные представления в живописи. М.: Наука, 1980. – 288с.
11. Сидоренко.В. Живопис «PC World Ukraine». 1999/- 118с

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань дисципліни «Академічний живопис», студентами 2-го курсу факультету «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», професійне спрямування: «Графіка», які поділені на 2 модулі потребують наступні матеріали: акварельний папір, олівці, папір, пензлі, палітра, акварельні та гуашеві фарби, папір на планшеті 40х50, 40х60, 50х60, тощо.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

«Академічний живопис» являє собою цілісну структуру, яка утворює ланцюг завдань, від простого до складного, які тривають 8 семестрів, здійснюючи основну задачу вищої художньої школи – підготовку кваліфікованих фахівців в області образотворчого мистецтва. В цьому ланцюгу кожному курсу відведене своє завдання. Так на 2 курсі **Метою** практичної дисципліни «Академічний живопис» є набуття живописного досвіду у трактовці форми напівпостаті людини в умовах спроби віднаходження власної живописної мови та нестандартної композиції.

Завдання дисципліни є вміння вирішувати на високому рівні складні творчі задачі, придбання професійних знань та практичних навичок. Головною вимогою у процесі навчання живопису є визначення пластики, кольоротональних співвідношень натури, пошук її виразних особливостей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- закономірності створення кольоротонального короткочасного етюд-пошуку;
- закономірності побудови композиційно-графічного рішення;
- закономірності виконання першої прописки (підмальовку) колірних відношень з урахуванням загальної колористичної побудови;
- закономірності пошуку основної світлотної та колірної провідної плями з урахуванням тепло-холодних градацій для загального колористичного рішення;
- засоби узагальнення та підпорядкування елементів загальному рішенню;
- закономірності передачі живописними засобами матеріальності і фактури предметів;
- закономірності користування акварельною технікою і технології при виконанні з натури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- грамотно використовувати можливості живописного матеріалу і техніки для створення емоційного художнього образу;
- за допомогою кольору передати об'єм, кольорову гаму, кольорово - фактурні поверхні, що створюють матеріальний світ, перетворювати живі спостереження в художні образи;
- виразними засобами передати основні риси натури,
- компоувати в форматі,
- створювати реальне сприймання предмету.

Програмні компетентності:

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРЕ 7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові

художнього образу.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

«Академічний живопис» – Академічний живопис – є однією з найважливіших фундаментальних дисциплін, що виховують творче мислення, ідейно-естетичні погляди, які сприяють придбанню професійної майстерності, що необхідно для створення оригінальних за формою та змістом художніх творів.

Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ, вона вивчається студентами протягом 4-х років, 2 курс (3,4 семестр)- (25 кредитів ECTS, 270 учбові години), у тому числі 135 учбових годин – аудиторні та 135 учбових годин – самостійні.

4 семестр

2 КУРС

4 семестр містить:

2 МОДУЛІ, 4 завдання за темою:

«Пластичне вираження форми напівпостаті людини. Опрацьовування форми загалом та в найбільш суттєвих деталях»

1 МОДУЛЬ містить 2 практичних завдання:

1 «Складний декоративний натюрморт» - завдання, яке спрямоване на визначення знань живописних законів, що супроводжують виконання натюрморту. Завдання, яке спрямоване на пошук композиційного, кольоротонального та пластичного рішення.

2) «Тематична постановка одягненої напівпостаті у національному образі» - постановка з елементами національного бразу, яка спрямована на виявлення темного силуету моделі відносно тла, з виявленням головного та другорядного за рахунок розвитку тону та кольору .

2 МОДУЛЬ містить 2 практичних завдання:

1) «Одягнена напівпостаті у незвичайному освітленні» (контражур) у неглибокому просторі, де силует напівпостаті буде виступати світлим силуетом з кольоровим виявленням вузла голови та відголосом рук. Завдання спрямоване на глибоке вивчення анатомії людини.

2) Екзаменаційне - «Психологічний портрет напівпостаті літньої людини», завдання спрямоване на виявлення та закріплення тих композиційних, пластичних, кольоротональних рішень, які були виявлені на попередніх завданнях.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання завдань.

Основна форма вивчення курсу — творча робота при виконанні живописного портрету з руками, згідно учбового плану.

Мета запропонованих завдань — навчитися бачити великі та гармонійні кольорово-тональні відношення в академічній постановці з пошуком кольорової контрастної пари в головному.

Вивчення відбувається за принципом послідовного ускладнення учбових задач.

Розвиток у процесі навчання здійснюється за рахунок обопільного спілкування між студентами та викладачем, що є запорукою позитивного результату.

Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- головний принцип навчання – від простого до складного;
- виконання великої кількості етюдних практичних робіт, заради набуття живописного досвіду в умовах дійсності, що створює швидкий темп усвідомлення матеріалу дисципліни;
- усвідомлення матеріалу через проживання (активні форми навчання);
- систематична робота над особистісним розвитком студентів.

За термін навчання студенти повинні працювати з поставленою задачею керівником курсу, з рекомендаціями та консультаціями. Роль викладача має вектор персонального підходу до живописної трактовки в академічних постановках у кожного студента, тому що викладач має заохочувати та розвивати нестандартність мислення.

Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й особистістю викладача та стилем спілкування зі студентами.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрадження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Вітається власна думка тлумачення з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтвержені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідною практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах унеможливує отримати студентові оцінку за навчальний семестр.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час написання академічної постановки напівпостаті людини або написання домашніх живописних завдань виявлено плагіат – тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів або творів мистецтва, студент зобов'язаний його переробити, тому що в цьому випадку бал за роботу буде суттєво знижений. Оскільки плагіат у будь-якому прояві суперечить з поставленою метою дисципліни. Якщо факт академічної не доброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді також унеможливує студентові отримати бал за роботу, або оцінювання відбудеться частково, отримуючи тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю чи не мають факту виявлення плагіату. **Корисні посилання:** <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1 модуль						
02.02 04.02 09.02 11.02 16.02 18.02	<u>Завдання 1.</u>	Практичні	Образність у натюрморті. Пошук нестандартного формату з нестандартною композицією з живописною мовою.	15	Поточний перегляд	
23.02 25.02 02.03 04.03 09.03 11.03 16.03 18.03	<u>Завдання 2.</u>	Практичні	Вирішення напівпостаті в умовах живописної середі. Виявлення великих кольоротональних відношень з проробкою форми та виявленням головного та другорядного.	20	Поточний перегляд	
2 модуль						

23.03 25.03 30.03 01.04 06.04 08.04 13.04 15.04	<u>Завдання 1.</u>	Практичні	Виявлення чіткого силуету напівпостаті людини в умовах неглибокого простору (контражур). Пошук пластики плями напівпостаті людини у форматі. Пошук кольорово – тональних відношень.	20	Поточний перегляд	
20.04 22.04 27.04 29.04 04.05 06.05 11.05 13.05	<u>Завдання 2.</u>	Практичні	Виявлення пластичного силуету та психологічного обрзу напівпостаті літньої людини. Гармонійні кольоротональні відношення з виявленням кольорової доміанти на голові та руках.	20	Поточний перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1 модуль		
1	Поточний контроль	0–20
2	Поточний контроль	0–20
2 модуль		
1	Поточний контроль	0–25
2	Поточний контроль	0–35
Всього балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A 90 - 100	16 - 20	37 - 40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у міжнародних або всеукраїнських конкурсах, виставках, фестивалях (отримав відзнаку).
B 82 - 89	12–15	35 - 37	Студент добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно виконав усі поставлені задачі, творчо підійшов до виконання практичних завдань, але при цьому робота має незначні недоліки.
C 75-81	11 - 13	33 - 34	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки (відсутність творчого підходу тощо).
D 64 - 74	8 - 10	29 - 32	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи тощо).
E	6 - 8	26 - 28	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та

60-63			практичного курсу, не впорався з головними задачами дисципліни, практична робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи, значна кількість суттєвих помилок при виконанні завдання, пропуски занять без поважних причин тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять, виставкова діяльність у всеукраїнських, міжнародних виставках, участь у творчих конкурсах Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дехтерев Б. Теория композиции в изобразительном искусстве //Проблемы композиции: Сборник научных трудов. М.: Изобразительное искусство, 2000. С. 51 - 76.
2. Евтых С.Ш. наброски. зарисовки. эскизы: Учебное пособие / С.Ш Евтых. - М., 2003. - 88 с.
3. Ковалёв Ф. В. Золотое сечение в живописи: Учеб. пособ. для ху-дож. ин-тов и училищ.- Киев.: Вища Школа, 1989.- 143 с.
4. Сухенко В.О. Рисунок: навчальний посібник. — К.: Вона-Манте, 2004.
5. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка. — М.: Эксмо, 2007.
6. Райдер Э. Полное руководство по рисованию фигуры человека. — Минск: Попурри, 2002.

Допоміжна

- 1 Беда Г. Основы изобразительной грамоты: Рисунок. Живопись. Композиция. М.: Просвещение, 1981. – 239с Ньюберг Н.Д. Курс цветоведения. Для учащихся вузов, художников и деятелей худ. пром-сти. М. –Л., Гизлегпром. тип. им. Е. Соколовой, 1932. – 191с. ил.
- 2 Ванолов В. Содержание и форма в искусстве. - М.: 1956. – 179с.
- 3 Грегори Р. Л. Глаз и мозг. Психология зрительного восприятия. М., 1970
- 4 Григорян Е. Основы композиции в прикладной графике.: Учебно - методическое пособие. - Ереван.: РУМК Республиканский учебно - методический кабинет, 1986. – 32с
- 5 Зайцев А.С. Наука о цвете и живопись. – М.: Искусство, 1986. – 158с.: ил.
- 6 Панофский Э. Перспектива как «символическая форма». — СПб.: Азбука-классика, 2004.